

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Заклад вищої освіти	Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
Освітня програма	37540 Економіка
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	051 Економіка

Цей експертний висновок складений за результатами розгляду галузевою експертною радою (ГЕР) акредитаційної справи. Розгляд справи ГЕР є частиною акредитаційної процедури Національного агентства і здійснюється на основі поданих закладом відомостей про самооцінювання освітньої програми, а також звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ГЕР - галузева експертна рада

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК

галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

07.03.2024 р.

Справа № 0025/АС-24

Галузева експертна рада Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 05 "Соціальні та поведінкові науки" у складі:

Шаульська Лариса Володимирівна – головуючий,
Бульбенюк Світлана Степанівна,
Величко Олександр Петрович,
Глушчевський В`ячеслав Валентинович,
Заславська Ольга Олександрівна,
Кузьмук Ольга Миколаївна,
Ларіонов Станіслав Олександрович,
Лашко Олена Вікторівна,
Нечітайло Ірина Сергіївна,
Орехова Тетяна Вікторівна,
Прокоф`єва Олеся Олексіївна,

за участі запрошених осіб:

Корженівська Наталія Леонідівна – гарант ОП,

розглянула на своєму засіданні матеріали акредитаційної справи щодо акредитації освітньої програми:

Назва ЗВО	Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
Назва ВСП ЗВО	<i>не застосовується</i>
ID освітньої програми в ЄДЕБО	37540
Назва ОП	Економіка
Галузь знань	05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність	051 Економіка
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

За результатами розгляду акредитаційної справи галузева експертна рада

РЕКОМЕНДУЄ

ухвалити рішення про умовну (відкладену) акредитацію.

За – 11, Проти – 0

1. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР

☒ підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, або для призначення повторної акредитаційної експертизи, відсутні

☐ наявні підстави для відмови в акредитації, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

☐ наявні підстави для призначення повторної акредитаційної експертизи

2. Обґрунтування ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає власну оцінку відповідності освітньої програми, базуючись на змісті звіту експертної групи та інших матеріалах акредитаційної справи.

Заповнення полів «Обґрунтування» є обов'язковим, якщо ГЕР змінює рівень відповідності, визначений експертною групою, або підтверджує рівень відповідності А, Е чи F. У цих випадках необхідно заповнити обґрунтування не менше як за одним підкритерієм у межах відповідного критерію.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

1.1 Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти

Стратегія ПДУ охоплює усі актуальні цілі університетської освіти, власний фокус не простежується. Відповідно і мета докторської програми "Економіка" практично дублює загальну мету, передбачену стандартом вищої освіти для третього рівня спеціальності "Економіка", що певною мірою суперечить потенціалу ЗВО та поточним й перспективним напрямом досліджень університетських наукових шкіл з економіки (аграрна економіка, стратегія розвитку територій на основі поєднання аграрного та туристичного потенціалу тощо). Отже, позиціонування програми на основі спеціального фокусу, що враховує локальний запит, є напрямом розвитку та підвищення конкурентоспроможності програми.

1.2 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін

не застосовується

1.3 Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм

Позитивною стороною є реальний запит на випускників програми з боку закладів вищої та фахової передвищої освіти, що підтверджується відповідними документами

1.4 Освітня програма дає можливість досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності).

За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти програмні результати навчання мають відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня

не застосовується

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

2.1 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

2.2 Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання

Позитивною особливістю програми є достатній рівень уваги до формування універсальних навичок дослідника - розвиток мовної компетентності, наукового світогляду, навичок академічного письма. Разом з цим, ГЕР підкреслює суттєві недоліки у змісті програми. Суттєвий недолік пов'язаний з обмеженістю умов для опанування аспірантами глибоких знань з економіки та дослідження актуальних трендів в межах предметного поля спеціальності, що фактично унеможливорює досягнення РНО1, 02, 05, 07 та обумовлює часткове досягнення РН 03, 04, 06, 08, 09. Обмеженість умов проявляється за такими напрямками: 1) запланована лише одна обов'язкова фахова дисципліна обсягом 4 кредити ЄКТС (ОКФПЗ «Сучасна парадигма інноваційної економіки та її вплив на розвиток вітчизняного бізнесу»), зміст якої має вузький фокус (встановлено ГЕР на основі аналізу робочої програми дисципліни) та фактично не забезпечує досягнення фахових РНО1, РНО2, частково забезпечує досягнення РНО3, взагалі не містить матеріалу, дотичного до забезпечення заявлених РН 05-07 2) описом ОП передбачено досягнення фахових РНО1, РНО2 в межах ОК "Філософія" та "Педагогіка вищої школи", що фактично не реалізується через відсутність у змісті дисциплін матеріалу з економіки (встановлено ГЕР в ході аналізу робочих програм дисциплін) 3) ОКФП1, ОКФП2 також не містять визначеного описом РНО1 та РНО2 фахового змісту, що унеможливорює їх досягнення. Компенсацію дефіциту обов'язкових фахових дисциплін вибірковими ГЕР вважає непереконливою, оскільки від вибіркової частини очікується фокусування на тематиці дослідження. Суттєвим недоліком програми також є фактичне дублювання змісту дисциплін - ОКФП1 "Методика наукового дослідження (за спеціальністю 051 "Економіка") та організаційна підготовка дисертаційної роботи" та ОКФП2 "Концептуальні засади організації та реалізації обраного наукового дослідження" (кожна обсягом 3 кредити ЄКТС). Окремі теми цих двох дисциплін також дублюються у змісті ОК "Філософія науки". Крім того, зміст ОКФП1 не містить матеріалу, спрямованого на досягнення РНО1 "Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку" Відповідь ЗВО на проєкт висновку ГЕР, а також виступ гаранта ОП на засіданні ГЕР свідчать про прийняття зауважень щодо недосконалого змісту програми та готовність їх виправляти.

2.3 Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)

не застосовується

2.4 Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством

не застосовується

2.5 Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності

Обсяг практичної підготовки у кредитах ЄКТС та її зміст, що характеризується обсягом навантаження аспірантів у академічних годинах є неузгодженими, про що докладно зазначено у звіті ЕГ з прикладами. Це є недоліком, який існує в університеті з 2021 року (<https://pdatu.edu.ua/images/naukova-miznarodna-diyalnist/aspirantura/p12052202.pdf> - дата затвердження положення). У змісті РП з педагогічної практики не визначені конкретні види діяльності аспірантів в межах практичної підготовки, що мають сприяти формуванню заявлених компетентностей. В сукупності це є суттєвими недоліками, які свідчать про формальний характер проходження практичної підготовки аспірантами та виконання й захисту звітів з практики. Додатково ГЕР звертає увагу на відсутність реакції з боку внутрішньої системи якості на встановлений суттєвий недолік

2.6 Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (softskills), що відповідають заявленим цілям

не застосовується

2.7 Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності)

не застосовується

2.8 Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

2.9 Структура освітньої програми та навчальний план підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою у разі її здійснення узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

не застосовується

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

3.1 Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному вебсайті закладу вищої освіти

На сторінці сайту "Для абітурієнта" є оголошення щодо вступу в аспірантуру, є інформація про вартість навчання та перелік вступних випробувань, проте програми вступних іспитів представлені тільки для першого та другого рівнів вищої освіти. Програми вступних іспитів для абітурієнтів ОНП "Економіка" можна знайти на сторінці аспірантури, що ускладнює орієнтацію на сайті вступників. ГЕР звертає увагу на потребу забезпечити відповідність вступних процедур вимогам стандарту вищої освіти для третього рівня спеціальності "Економіка" (частина III), оскільки зміст програми не забезпечує повноцінну перевірку знань з економіки магістерського рівня

3.2 Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми

не застосовується

3.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

3.4 Визначено чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

4.1 Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи

не застосовується

4.2 Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання в межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб)

Структура силабуса не відповідає потребам аспірантів, оскільки не містить зрозумілої детальної системи оцінювання, переліку рекомендованих джерел, змісту завдань тощо. Така структура силабуса також не відповідає потребам експертів з якості через дуже поверхнєве представлення змісту дисципліни та форм навчання/викладання. З урахуванням права ЗВО самостійно визначати структуру силабусів та ухвалювати рішення щодо їх доцільності, ГЕР рекомендує проаналізувати доцільність обраного формату

4.3 Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми

4.4 Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі - викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

Аналіз змісту робочих програм свідчить про такі суттєві недоліки: 1) у більшості з них рекомендовані джерела видані до 2016 року 2) РП ОКЗП5 "Управління науковими проєктами" (https://pdatu.edu.ua/images/naukova-miznarodna-diyalnist/aspirantura/okzpo5ieconomika/okzp5_051.pdf) орієнтує аспірантів на вивчення посібників, виданих у 2010-2015 рр, жодне рекомендоване джерело не фокусується на підготовці та реалізації саме наукових проєктів, РП не містить посилань на актуальні сайти та джерела, корисні для наукового фандрейзингу, зокрема в міжнародному полі, натомість рекомендує звертатися до російських сайтів 3) РП ОКЗП6 "Сучасні інформаційні технології в наукових дослідженнях" (https://pdatu.edu.ua/images/naukova-miznarodna-diyalnist/aspirantura/okzpo5ieconomika/okzp6_051.pdf) рекомендує до вивчення джерела 1979-2011 рр; електронні ресурси представлені посиланнями на головні сторінки МОН України, Верховної Ради України, бібліотеки ім. Вернадського, російськомовний сайт, що пропонує платні послуги щодо завантаження дисертацій, на застарілі нормативні акти та програмні документи (Національна доктрина розвитку освіти 2002 року, Про Національну програму правової освіти населення 2001 року); посилання на застарілі статті; посилання на бібліотечні ресурси іншого ЗВО (закрите для зовнішнього використання); некоректні лінки тощо. Тематичні плани дисциплін, представлені в робочих програмах, також не містять ознак їх оновлення 4) РП ОКФП1 "Методика наукового дослідження (за спеціальністю 051 "Економіка") та організаційна підготовка дисертаційної роботи" (https://pdatu.edu.ua/images/naukova-miznarodna-diyalnist/aspirantura/okfpo5ieconomika/okfp1_051.pdf) не містить жодного джерела, зорієнтованого на дослідження в економіці та опанування тем 8, 10, 11 12, натомість рекомендує аспірантам вузькоспеціалізовані джерела з психології (близько 10 джерел), інших галузей знань; усі джерела періоду 1999-2015; жодне джерело не демонструє актуальні вимоги щодо підготовки статей у міжнародні видання (тема 6); містить нерелевантні змісту курсу посилання на ресурси в мережі 5) ОКФП2 "Концептуальні засади організації та реалізації обраного наукового дослідження" - застарілий зміст, реферати як форма контролю не відповідають меті курсу, джерела періоду 1998-2013 рр

4.5 Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти

ГЕР вважає за доцільне підкреслити, що варто суттєво оновити зміст дисциплін з метою включення матеріалу, який орієнтує на міжнародні стандарти ведення наукової діяльності, враховує сучасні тренди розвитку економічної науки, визначені на світовому рівні та готує аспірантів до активної дослідницької діяльності у відкритому європейському та світовому просторі

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

5.1 Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь

Системи та критерії оцінювання за усіма ОК є однаковими, не містять конкретних підстав для оцінювання за змістом підготовки в межах ОК та заявленими РН

5.2 Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)

не застосовується

5.3 Визначено чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу, які забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема охоплюють процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

5.4 У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, яких послідовно дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність

(насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності

не застосовується

Критерій 6. Людські ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

6.1 Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання

Викладання забезпечують 9 викладачів, з яких 3 доктори економічних наук, професори (викладають дисципліни загального блоку), 1 доктор філософських наук, професор (викладає філософію науки), 5 кандидатів наук, доцентів/ст. н.с. Пряма відповідність базової освіти та наукового профілю змісту дисциплін забезпечена у 6 викладачів. 3 викладачі мають базову освіту з обліку та аудиту, що частково відповідає профілю програми та змісту дисциплін, проте компенсується науковою спеціальністю, що є прийнятним для дисциплін загальної підготовки. Єдина дисципліна з переліку обов'язкових, спрямована на формування фахових компетентностей в предметному полі спеціальності "Економіка", викладається кандидатом економічних наук Нісходовською О.Ю., яка має базову освіту з обліку та аудиту (магістр, 2005 рік), має звання доцента, працює на посаді асистента. ГЕР вважає, що з урахуванням структури програми (одна фахова дисципліна, що має забезпечити глибинні знання зі спеціальності), а також за наявності достатньої кількості штатних докторів економічних наук та професорів, це кадрове рішення є необґрунтованим та потребує виправлення.

6.2 Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дають можливість забезпечити потрібний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми

не застосовується

6.3 Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

не застосовується

6.4 Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Факти залучення до проведення аудиторних занять професіоналів-практиків наведені у відомостях самооцінювання та у звіті ЕГ

6.5 Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями

не застосовується

6.6 Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності

не застосовується

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

7.1 Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми гарантують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання

не застосовується

7.2 Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми

не застосовується

7.3 Освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дає можливість задовольнити їхні потреби та інтереси

не застосовується

7.4 Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.5 Заклад вищої освіти створює достатні умови щодо реалізації права на освіту для осіб з особливими освітніми потребами, які навчаються за освітньою програмою

не застосовується

7.6 Наявні чіткі і зрозумілі політика та процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень Е

Обґрунтування ГЕР

8.1 Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми

не застосовується

8.2 Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.3 Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери

не застосовується

8.4 Наявна практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми

не застосовується

8.5 Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми

Аналіз ГЕР є підставою для визначення таких суттєвих недоліків у функціонуванні внутрішньої системи забезпечення якості: 1) відхилення між змістом та цілями дисциплін - умови для досягнення заявлених РН не створені через відсутність необхідного матеріалу у тематичному плані (прикладами є ОКЗП 6 "Сучасні інформаційні технології в наукових дослідженнях" - відсутність заявленого фокусу на спеціальність "Економіка", програмні продукти для проведення досліджень з економіки не представлені; ОКЗП 5 "Управління науковими проектами" - у тематичному плані відсутній матеріал, спрямований на досягнення РН1 "Мати передові концептуальні та методологічні знання з економіки, управління соціально-економічними системами і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з

відповідного напрямку"; ОКФПЗ «Сучасна парадигма інноваційної економіки та її вплив на розвиток вітчизняного бізнесу» - не забезпечує досягнення фахових РНО1, РНО2, частково забезпечує досягнення РНО3, взагалі не містить матеріалу, достатнього до забезпечення заявлених РН 05-07); ідентифіковані відхилення є причиною фактичного невиконання стандарту для третього рівня вищої освіти спеціальності "Економіка" та заявлених в описі ОП цілей (досягнення ПРН та формування компетентностей) 2) дублювання змісту дисциплін (приклади наведені в описі підкритерію 2.2) 3) некоректним є планування обсягу навантаження аспірантів у межах практичної підготовки (84 години аудиторної роботи впродовж 4 тижнів); умови для формування та оцінювання рівня сформованості викладацької компетентності не сформовані (у відповіді на проєкт висновку ГЕР університет визнає таке планування помилковим, проте у звітах з 2021 року аспіранти зазначають виконання запланованого обсягу) 4) аспірантам рекомендуються до вивчення переважно застарілі за змістом джерела - в більшості робочих програм переважає література, видана до 2016 року; містяться нерелевантні посилання на сайти, зокрема російські; аспірантам рекомендуються до вивчення нормативні акти, що втратили чинність у 2016 році, з якого в Україні реалізується концепція підготовки докторів філософії (приклади в описі кр.4) 5) значна кількість помилок у переліках РН, наведених у робочих програмах та силабусах, порушення логіки у визначенні дисциплін-пререквізитів (приклади наведені у звіті ЕГ) 6) недосконала структура силабусів; завантаження силабусів для акредитаційної експертизи свідчить про нерозуміння цілей цього процесу та зміст діяльності експертів з якості 7) необґрунтовані кадрові рішення - зміна гаранта перед акредитацією, викладання єдиної фахової дисципліни викладачем, що працює на посаді асистента 8) контрольна та дорадча функції відділу забезпечення якості реалізуються неефективно На засіданні ГЕР 6.03.2024 гарант ОП погодилася з виявленими недоліками та повідомила про заплановані кроки щодо їх поступового усунення

8.6 Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій) беруться до уваги під час перегляду освітньої програми

не застосовується

8.7 В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, що сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою

В ПДУ сформовані первинні формальні засади внутрішньої системи забезпечення якості, проте існує потреба поступового усвідомлення політики якості, що має проявлятися на рівні особистої та фахової культури й поведінки. Йдеться про такі приклади та ознаки недостатньої культури якості: 1) надання у відомостях самооцінювання посилань на закритий внутрішній портал; 2) використання особистих електронних адрес викладачів, проректора з незрозумілими аббревіатурами на сайті університету, в силабусах та робочих програмах (за наявності корпоративних акаунтів); 3) відсутність змістовних відповідей університету на звіт ЕГ та проєкт висновку ГЕР; 4) фактична відсутність усвідомлення ролі та відповідальності кожного рівня внутрішньої системи забезпечення якості

Критерій 9. Прозорість та публічність

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

9.1 Визначені чіткі та зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та яких послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми

не застосовується

9.2 Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному вебсайті відповідний проєкт із метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін

не застосовується

9.3 Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному вебсайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства

На сайті інформація про програму представлена тільки описом ОП. Усі інші відомості треба шукати на сторінках приймальної комісії, аспірантури, інших кафедр тощо. Відомості про пріоритетні та затверджені теми досліджень, про аспірантів та наукових керівників на сайті відсутні. ГЕР рекомендує запланувати створення сторінки програми (і інших програм університету) з метою повного представлення інформації про викладачів та наукових керівників, аспірантів, пріоритетні теми досліджень та затверджені теми аспірантів, обов'язкові та вибіркові дисципліни, заходи, що відбуваються в межах програми тощо.

Критерій 10. Навчання через дослідження

Рівень відповідності (експертна група)

Рівень В

Рівень відповідності (ГЕР)

Рівень В

Обґрунтування ГЕР

10.1 Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності в закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

не застосовується

10.2 Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряму досліджень наукових керівників

Аналіз ЕГ підтверджує відповідність тем дисертацій напрямам досліджень наукових керівників.

10.3 Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення й апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо)

В університеті створені достатні організаційні та матеріальні умови для проведення та апробації досліджень. Разом з цим ЕГ підкреслює недостатній контроль з боку університету щодо дотримання індивідуальних планів наукової роботи аспірантів: йдеться про невиконання нормативних вимог щодо п.2.2.4 "Положення про атестацію здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ЗВО ПДУ" в частині переліку публікацій аспірантів третього-четвертого курсів.

10.4 Заклад вищої освіти забезпечує можливості для залучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо

не застосовується

10.5 Наявна практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

не застосовується

10.6 Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у професійній діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для унеможливлення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

не застосовується

3. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків ГЕР резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків. Заповнення цих полів є обов'язковим у всіх випадках, коли ГЕР погодилася або визначила рівень відповідності критерію В, Е чи F.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

На етапі оновлення програми дослідити питання виокремлення фокусу, що спирається на потенціал ЗВО та локальний запит на випускників

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

1. Забезпечити умови для досягнення усіх запланованих РН. Розробити та додати до обов'язкової частини ОП фахову дисципліну, зорієнтовану на вивчення актуальних трендів у предметному полі спеціальності 2. Провести ґрунтовний аналіз змісту усіх обов'язкових дисциплін з метою перевірки достатності умов для виконання стандарту третього рівня вищої освіти спеціальності "Економіка", досягнення заявлених програмою РН та усунення дублювання змісту ОК 3. Оновити підходи до проведення практичної підготовки з метою чіткого визначення змісту діяльності аспірантів в

період практики, планування реалістичного обсягу навантаження аспірантів та сприяння передбачених видів діяльності відпрацюванню викладацької компетентності

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Забезпечити зручний доступ вступників до усієї необхідної інформації з однієї сторінки сайту ЗВО

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

До початку 2024-25 н.р. провести аудит змісту освітніх компонентів та визначити напрями його оновлення з урахуванням вимог стандарту, міжнародного контексту розвитку спеціальності "Економіка" та міжнародних стандартів ведення наукової діяльності. На цій основі переглянути джерела, що використовуються викладачами та аспірантами для викладання/навчання

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

До початку 2024-25 н.р. оновити підходи до оцінювання за освітніми компонентами (врахувати специфіку дисциплін та видів діяльності) та спрямувати увагу викладачів на вимірювання згідно з поставленими цілями - досягнення заявлених результатів навчання та формування компетентностей

Критерій 6. Людські ресурси

1. Забезпечити викладання на третьому рівні вищої освіти викладачами, що працюють на посадах професора, доцента
2. В якості запрошених фахівців-практиків залучати до проведення занять активних дослідників-економістів

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

ГЕР підтримує рекомендації ЕГ

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

1. До завершення 2023/24 н.р. проаналізувати функціональні напрями діяльності на кожному рівні внутрішньої системи забезпечення якості з метою визначення зон відповідальності за виявлення відхилень від параметрів якості освіти та освітньої діяльності, зокрема в межах реалізації ОНП "Економіка", а також регламентувати порядок реагування на відхилення. З урахуванням недоліків, встановлених ЕГ та ГЕР, критично оцінити ефективність процедури внутрішньої акредитації та розробити напрями її підвищення
2. Запровадити загальноуніверситетський аналіз та систематизацію результатів акредитаційної експертизи усіх освітніх програм з метою планування заходів, спрямованих на усунення недоліків та на підвищення якості освітньої діяльності

Критерій 9. Прозорість та публічність

Дослідити можливість створення сторінок освітніх програм з метою повного та зручного для зовнішніх стейкхолдерів представлення відомостей про особливості програми, теми наукових досліджень, викладачів та наукових керівників тощо

Критерій 10. Навчання через дослідження

До завершення 2023/24 н.р. переглянути підстави для затвердження звітів аспірантів третього курсу з метою вчасного проведення процедури захисту дисертації та дотримання нормативних вимог п.2.2.4 "Положення про атестацію здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у ЗВО ПДУ"

4. Додатки

Відсутні

Шляхом підписання цього експертного висновку я підтверджую, що внесені до нього відомості про присутніх на засіданні ГЕР і результати голосування членів ГЕР є достовірними, а експертний висновок було схвалено на засіданні ГЕР так, як його викладено вище.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом.

Головуючий на засіданні ГЕР

ШАУЛЬСЬКА ЛАРИСА ВОЛОДИМИРІВНА